

nat, han mort uns quants espanyols més, víctimes d'aquesta mà ignota que governa a la pobre Espanya, malmetent la seva riquesa i destruint el seu pervindre. I el poble callarà, com sempre, sentint la mateixa por del govern; aquesta por que anorrea voluntats, migrant esperits i embolcallant al país amb el sudari que l'acompanya en el seu etern cementiri.

ESTEVE SARROCA

De política municipal

La qüestió de la segona ensenyança

Ja anunciàrem, en nostre nombre passat, una campanya sobre aquest assumpte. Avui, donem principi a la mateixa. Per endavant diem que serà una campanya de les nostres, com les que hem fet i com les que farem cada vegada que sigui necessari o solament oportú.

No som amics de combatre sistemàticament a ningú, ni de fer ús de la calúnnia o de l'injúria més o menys encoberta, per a nostres fins. Les nostres campanyes, sempre, seràn nobles, enumerant fets, presentant proves en contra dels adversaris.

I aquesta n'és una. L'Ajuntament, presidit interinament per l'home granollerí que ha fet més gala del seu radicalisme republicà, concedeix una beca a un alumne per a que cursi la segona ensenyança en un col·legi de pares conventuals (no sabem pas perquè se'n diuen pares!) que, a més d'ésser *pares* i conventuals, no creiem que tinguin els títols acadèmics necessaris per a ensenyar bé aquests estudis superiors.

La seva nul·litat, per a això, va quedar demostrada ara fa tres anys, en el curs acadèmic 1913-1914. En aquest curs, hi havien solament dos alumnes que estudiaven el Batxillerat i no tenien mestre. Més tard, començat ja'l curs, l'ajuntament assenyala, com a professor, a en Joan García, que comptava, com a co-professors seus, entre altres, a un pare conventual.

La campanya política que per aquell temps feia «El Vallès Nou», descobrí als ulls dels granollerins, un suposat *marro* que, en forma de *pacte*, tenia, com a conseqüència directa de l'avinença de certs elements polítics de la vila, el nomenament i cessió de la subvenció de 4.000 pessetes a favor del mestre don Joan García.

Se'n va parlar molt, d'aquell pacte famós i aquella campanya que, per a fins polítics, feia «El Vallès Nou», obligà a l'esmentat senyor a presentar el quadro de professors que comandava. Entre aquests, hi figurava el *padre Dionísio*, llicenciat (¡¡A ITALIA!!) en Filosofia.

Malgrat aquest títol, no devien satisfer gaire els resultats dels exàmens als pares dels dos únics alumnes d'aquella escola, quan els traslladaren a Girona, per a acabar els estudis.

Mal resultat devia donar dita escola, malgrat els títols dels professors, quan se decidiren, els alumnes, a anar a estudiar a fóra de la vila, sacrificant més recursos, molts més recursos que no haurien tingut de gastar, seguint els estudis on els havien començat, a prop de llurs famílies.

Si l'única vegada que'ls conventuals han ensenyat (?), ho han fet amb resultats negatius, ¿per què ara l'ajuntament, disposant, com disposa, d'una assignació important en el presupost, concedeix una beca a un alumne per a que li donin aliment intel·lectual uns fracassats?

¿Es que tenen algun altre element capaç de fer-ho, dintre la seva cova?

No ho sab pas Granollers, que és el que paga la subvenció.

Que'ns ho demostrin, doncs, una mica més bé que l'altre vegada, car els resultats foren negatius.

Si entenen en Filosofia i no saben Geometria, per exemple, no'ls creiem pas els més indicats per a que eduquin a la futura intel·lectualitat granollerina.

Per això llencem ben enèrgica la nostra protesta en contra d'aquesta debilitat de l'ajuntament *lliberal*; i no pararem fins que's doni completa satisfacció a les nostres paraules, a aquestes paraules de protesta que avui aixequem.

17 de gener de 1875

...

¡Trista efemèrides, la que encapsala aquestes ratlles!

En tal data, va convertir-se la nostra vila en teatre de les més detestables infamies.

La del 17 de gener de l'any 75, fou nit de horrors, d'escarnis i d'angoixa.

Seguint la tasca empresa en altres indrets de Catalunya, feu cap a aquesta vila un eixam de gent despòtica, d'homes vils, amb cor de fera.

Unes hosts d'assalariats, arreplegats per les muntanyes i en els baixos fons de les ciutats, capitanejats per quatre brètols sedents de sang i encobrint-se amb el sagrat lema de «Déu, Patria i Rei», feren que la desolació arreu fos sembrada i que la violació i el saqueig per tot se practiquessin.

L'amor de tendres donzelles, el més gran tresor dels àngels de puresa; els estalvis, fruit del treball honrat i la vida d'homes encegaits en la defensa de la llar, tot va sucumbir a mans dels malvats que invadiren la nostra vila.

Combatent a aquella gent, moriren heròicament alguns dels que amb més fermesa s'oposaren a l'allau saquejadora; alguns dels que, lluitant per l'aspiració santa, sortida del cor, que'ls encoratjava, lluitaren desesperadament per a allunyar de nosaltres als que, disfregats de deixebles de Déu, d'aimants de la Patria i de defensors d'un Rei, cometeren els espectacles més denigrants i horroritzadors.

El passat dimecres va fer quaranta dos anys de la mort d'aquells màrtirs de la llibertat.

Promptament els tributarem un record, el record de cada any.

Seguint la rutina de sempre, tots quants sentim bategar el cor per la causa de la llibertat, acudirem al cementiri, per a depositar unes semprevives damunt del mausoleu on descansen els invictes ciutadans.

Després, acudirem a una vetllada que, tant a memoria d'ells, se celebrarà; allí recordarem la seva heròica gesta i se'ns deixarà fruit del goig i de l'entusiasme que'ns arrencaràn del cor els vibrants acords de la Marsellesa, de l'himne republicà que durant l'any se floren les partitures en la cartera dels músics.

Tot això és molt bonic; tot està molt bé; però, a dir veritat, fora ben poc satisfactori, si ho podessin veure, per als que sacrificaren llur vida en la defensa del dret i de la pròpia dignitat.

L'homenatge que anyalment tributem als que foren defensors de la nostra vila, resulta rutinari, té ben poca eficàcia, car ens passem tot l'any isolats de l'ambient favorable a les que foren aspiracions seves.

Perquè l'acte de recordar el seu sacrifici fos ben lliure de la pompa artificial de la qual me sembla està posseït, hauríem de fer més que exterioritzar un cop l'any la veneració que els professem.

Además de perdurar en nosaltres el record que varen deixar-nos, hauríem de seguir, amb fè i entusiasme, el camí que, bo i morint, ens assenyalaren.

Hauríem de treballar constantment per a oposar-nos a l'obra dels que han succeït als seus matadors. Així demostrariem sentir per ells verdader amor. No solament l'amor que ostentem ara, que sembla talment que'l sentim un cop cada any, sino l'amor de cada dia, de totes les hores, inspirat pel lloable record que heretarem dels que foren màrtirs per a salvar la nostra existència, per a defensar la nostra casa i per a la salvació de la llibertat dignificadora dels pobles.

¡Aquest és el tribut que hauríem de rendir a les víctimes de la tràgica jornada del 17 de gener de 1875!

TOM GAR

DE COL LABORACIÓ

Despertant

S'han acabat aquells temps en que als pobles, amb certes paraules se'ls curava. És necessari, no dir; sino obrar.

¿I a qui requereix? A la joventut. No a aquests homes, ja vells, que no'ns expliquen glories passades; però, que si poguessin dir-nos el qu'els dicta'l cor, ens dirien que'ls seus cabells els han fet tornar blancs els desenganys; confessió que callen, per por a que en poc temps també'ns tornessim vells com ells.

A aquests, compadeixem-los i respectem-los. Posaren fè en un ideal noble; més, els apòstols que'ls guiaven, els deixaren quan més d'ells necessitaven i quedaren sols, sens l'ajuda que'ls hauria fet triomfar, fent la renovació de la nostra terra.

Tenint aquesta lliçó, ¿quina conducta devem seguir, el jovent?

Estem en el segle xx, en el segle de destrucció i de fam per la guerra que actualment abarca tot el nostre planeta. Per a arribar a aquest estat de coses, han estat necessaris dos mil anys de treball seguit en tots els rams del saber. Llegint a Kant, Darwin, Victor Hugo i altres, ens havíem cregut que s'havien acabat les guerres; més, ¡oh decepció!, la patria de Marx, contra la de Danton; els pobles que amb un esforç gran havien pogut ésser lliures, ja no existeixen.

Nosaltres, com ells, també creiem que treballant, aprofitant les estones de descans per a emplear-les en sana i profitosa lectura i tenint un amor gran a tot lo existent, podríem, com ells, ésser lliures.

Tenint allò com a fracàs, havem de donar-nos per vençuts? Jo crec que no; l'invasió barbara, fou un *al·lo*, una parada en la marxa de la